

KULTURNI DJELATNIK MR. ANĐELKO ZELENKA

Biografija

Mr. Anđelko Zelenika rođen je 18. 4. 1928. u Mostaru gdje je završio osnovnu školu i gimnaziju. Pohađao je Visoku filmsku školu u Beogradu (1949.-1951.) i Filozofski fakultet, odjel povijesti umjetnosti u Beogradu, gdje je diplomirao 1954. god. Poslijediplomski studij završio je i magistrirao na Međuniverzitetском studijskom centru u Dubrovniku Zagrebačkog sveučilišta (1976.-1978.).

Čitav svoj radni vijek proveo je u stručnoj službi Regionalnoga zavoda za zaštitu spomenika kulture Hercegovine u Mostaru kao povjesničar umjetnosti.

Od 1962. do 1970. god. bio je vršitelj dužnosti direktora Zavoda, a kasnije obavlja zadaću stručnoga suradnika u Zavodu, Javnom poduzeću *Urbing* i u Zavodu za zaštitu spomenika kulture HZHB u Mostaru.

Umirovljen je 2001. god. Još uvijek aktivno djeluje na planu zaštite, istraživanja i publiciranja bogatoga kulturno-povijesnog naslijeđa sa širega područja Hercegovine.

Za vrijeme svoje pedesetogodišnje djelatnosti dao je znatan doprinos istraživanju, prikupljanju dokumentacije, zaštiti, konzervaciji, obnovi spomenika kulture i njihovoj revitalizaciji. Jedan je od utemeljitelja organizirane stručne službe zaštite spomenika kulture u Mostaru i Hercegovini, koja je svojevremeno od 60-ih do 90-ih godina prošloga stoljeća postigla značajne rezultate iz djelokruga svoga rada.

U svom radu posebnu pozornost posvetio je istraživanju, zaštiti i prikupljanju stručne dokumentacije o srednjovjekovnim nadgrobnim spomenicima stećcima. Uz ostalo u manjoj mjeri bavio se i zaštitnim arheološkim

istraživanjima, te problemom zaštite i istraživanja likovnih i srednjovjekovnih spomenika te umjetnošću osmanskoga razdoblja u Hercegovini.

Kao voditelj i stručni suradnik Zavoda bio je aktivno angažiran u izvođenju konzervacije i sanacije Staroga mosta u Mostaru 1962. i 1963. god.

Bio je dugogodišnji odgovorni urednik godišnjaka za kulturno-povijesno naslijeđe *Hercegovina* u Mostaru od 1981. do 1990. god., urednik godišnjaka *100 godina muzeja na Humcu* 1985. god. i stručni suradnik publikacije *Arheološki leksikon Bosne i Hercegovine*.

Kao višegodišnji likovni kritičar bio je jedan od suradnika i organizatora niza likovnih manifestacija širega značaja, od kojih treba istaknuti: Komemorativnu izložbu Romana Petrovića u Mostaru 1960. god., Retrospektivnu izložbu Lazara Drljače u Mostaru 1962. god. i Retrospektivnu izložbu Karla Afan de Rivere u Mostaru i Sarajevu 1967. i 1968. god. Kao stručni suradnik sudjelovao je u organizaciji reprezentativne izložbe Blago franjevačkih samostana u Bosni i Hercegovini, koje su priređene u Sarajevu i Zagrebu 1988. i 1989. god.

Do sada je publicirao veliki broj svojih radova i studija u nizu stručnih i znanstvenih časopisa, godišnjaka i zbornika kao što su: *Naše starine*, Sarajevo; *GZM Sarajevo*; *Hercegovina*, Mostar; *Tribunia*, Trebinje; *Fiskovićev zbornik*, Split; *1000 godina Trebinjske biskupije*, Mostar - Sarajevo; *Sedam stoljeća bosanskih franjevaca*, Samobor; *Motrišta*, Mostar; *Livanjski kraj u povijesti*, Livno; *Zbornik Hrvatski Počitelj*, Čapljina; *Humski zbornik*, Stolac; *Zbornik Brotnjo*; *Sto godina nove crkve na Širokom Brijegu* i *Mostar u slici i riječi*.

Mr. A. Zelenika uvršten je u *Leksikon hrvatskih kulturnih, znanstvenih i umjetničkih djelatnika*. Od javnih priznanja dobitnik je jubilarne medalje s diplomom Saveza društava konzervatora Jugoslavije 1975. god. i Povelje Ministarstva kulture i športa Federacije Bosne i Hercegovine za doprinos u očuvanju i obnovi kulturno-historijskoga naslijeđa 2004. god.

Bibliografija

Znanstveni i stručni prilozi, monografije, osvrti i prikazi

- Ugroženi kasnoantički sarkofag u Vinjanima kod Posušja, *Naše starine*, glasnik Republičkog zavoda za zaštitu spomenika kulture BiH, Sarajevo, br. VI, 1959., str. 251-252.
- Nekoliko evidentiranih umjetničkih slika latinske ikonografije u Hercegovini, *Naše starine*, br. VII, Sarajevo 1960., str. 185-188.

- Nekoliko slučajnih nalaza arheoloških spomenika u Hercegovini, *Naše starine*, br. VII, Sarajevo, 1960., str. 181-183.
- Problem konzervacije barokne slike sa Širokog Brijega, *Naše starine*, br. VII, Sarajevo 1960., 265-167.
- Arheološki nalazi iz Karlovog Hana kod Duvna, *Glasnik zemaljskog muzeja*, Arheologija, svz. XIX, Sarajevo, 1964., (s V. Paškvalinom), str. 213-216.
- Stari most u Mostaru, turistički prospekt, Društvo konzervatora BiH, Sarajevo, 1965.
- Srednjovjekovna nekropola Radimlja kod Stoca, Turistički prospekt, Skupština općine Stolac, 1965.
- Arhitektonsko-urbanistički kompleks oko Starog mosta u Mostaru, Prilog u publikaciji *Urbanistička ostvarenja u Jugoslaviji*, Rijeka 1965.
- Obnova starog grada u Mostaru, prilog u publikaciji *Stalne konferencije gradova Jugoslavije*, Beograd, 1967.
- Prilozi za proučavanje srednjovjekovnih nekropola stećaka na Radimlji i Ošaničkoj Gorici kod Stoca, *Naše starine*, br. VIII, Sarajevo, 1962., str. 172-174.
- Dimitrije Merćep, prilozi za proučavanje znamenitih ličnosti trebinjskog kraja, *Tribunia* 1, Godišnjak Zavičajnog muzeja Trebinje, 1975., str. 201-212.
- Nekoliko objekata sakralne arhitekture 17. st. s područja starog Zažablja, Trebimlje i Popova, *Tribunia* 2, Trebinje, 1976., str. 51-76.
- Inventarizacija spomenika kulture općine Duvno, suradnja, Regionalni zavod za zaštitu spomenika kulture Mostar, 1976.
- Pregled spomenika kulture na području općine Čapljina, prilog projektu Južni Jadran, suradnja, Regionalni zavod za zaštitu spomenika kulture, Mostar, 1976.
- Osvrt na zbirku karata Bečkog ratnog arhiva, *Tribunia* 5. Trebinje, 1976., str. 161-173.
- Arhivski podaci o Stocu u Kriegsarchivu u Beču, *Slovo Gorčina*, Stolac, 1977.
- Magistarska radnja *Gabela na Neretvi u doba Turaka*, Poslijediplomski studij Sveučilišta u Zagrebu, V, 1978., str. 122.
- Izvještaj Republičkom SIZU nauke u Sarajevu, o rezultatima istraživanja Gabele na Neretvi u doba Turaka, u tijeku 1979.-1982. god.
- Spomenici kulture mletačkog perioda u Gabeli, *Fiskovićev zbornik* I, Split, 1980., str. 539-547.
- Gabela na Neretvi, Radio Sarajevo III. program, 1983., str. 389-425.
- Problem sanacije crkve manastira Zavala u Popovom polju, *Tribunia* 6, Trebinje, 1982., str. 149-162.

- Kulturne i kulturno-obrazovne ustanove, monografija *Hercegovina*, Mostar, 1981., str. 237-239.
- Gabela obrambeni centar donje Neretve u doba Turaka, *Hercegovina*, godišnjak za kulturno-povijesno naslijeđe Hercegovine, Mostar, br. 1, 1981., str. 89-118.
- Problem zaštite i prenosa stećaka u Hercegovini, *Hercegovina 2*, Mostar, 1982., str. 125-144.
- Historijska dokumentacija o Banjaluci u Kartografskoj zbirci Kriegsarchiva u Beču, *Glasnik Arhiva i društava arhivskih radnika BiH*, Sarajevo, 1982., knjiga XXII, str. 27-31.
- Stećci jablaničkog područja, *Hercegovina 4*, Mostar, 1984., str. 51-71.
- Prilozi u publikaciji *100 godina muzeja na Humcu*, zbornik radova, Ljubuški, 1985., predgovor, str. 5-6, Kulturno blago u posjedu vjerskih zajednica u Hercegovini, str. 31-48; Historijski predmeti iz Gabele u Muzeju Franjevačkog samostana na Humcu, str. 203-211.; In memoriam dr. fra Bonicija Rupčić, 1910.-1984., str. 261-263.
- Kula iz XVII. st. na Humu u Mostaru, *Hercegovina 6*. Mostar, 1987., str. 141-150.
- Zaštita i istraživanje povijesnih sakralnih spomenika u Hercegovini, *Tisuću godina Trebinjske biskupije*, Mostar - Sarajevo, zbornik radova, 1988., str. 41-46.
- Vojno-geografska karta Hercegovine iz 1788. god., *Tribunia 8*, 1984., Zavičajni muzej Trebinje, str. 31-37.
- Katoličke crkve u starom Drijevu i Gabeli, *Sedam stoljeća bosanskih franjevaca*, zbornik radova Franjevačke bogoslovije u Sarajevu, Samobor, 1994., str. 132.
- Stećci livanjskog područja, *Livanjski kraj u povijesti*, Split - Livno, 1994., Zbornik radova, str. 89-100.
- Nadgrobni spomenik bosanske kraljice Katarine Kosača Kotromanić u Rimu, *Hercegovina 1(9)*, Mostar, 1995., str. 117-128.
- Stariji katolički sakralni objekti u dolini Neretve od Počitelja do Gabele, *Zbornik radova Hrvatski Počitelj*, Čapljina 1996., str. 225-237.
- Zapisi iz starije prošlosti Mostara i okolice, *Hercegovina 2 (10)*, Mostar, 1996., str. 61-76.
- Stećci Raške Gore, Vrda i Goranaca, *Hercegovina 3(11)*, Mostar, 1997., str. 67-78.
- Otkriće ranokršćanske bazilike i srednjovjekovne nekropole sa stećcima u Sutini kod Mostara, *Motrišta 1-2*, Matica hrvatska, Mostar, 1997., str. 64-67.

- Uz stotu obljetnicu rođenja prim. dr. Ante Merdže, *Motrišta*, 5-6, 1998., str. 50.
- Srednjovjekovno groblje u Zahumu u Mostaru, *Hercegovina* 12-13, Mostar, 1998.- 1999., str. 97-101.
- Spomenik poginulim austro-ugarskim vojnicima ispod Žegulje kod Stoca 1878. god. *Humski zbornik* IV, Matica hrvatska Stolac, 1999., str. 133-136.
- Počitelj, jučer, danas i sutra, *Motrišta* 18, Mostar, 2000., str. 68-69.
- Osvrt na kulturne manifestacije Dani europske baštine u BiH 1999.-2000., održane u Mostaru, Humcu, Stocu, Širokom Brijegu, Kreševu i Jajcu., *Hercegovina* 6-7 /12-13, Mostar, str. 97-101.
- Dr. fra Leon Petrović, Kršćani bosanske crkve, Sarajevo - Mostar, 1999., Svjetlo riječi, Sarajevo i Ziral Mostar, prikaz, *Hercegovina* 12-13, str. 269-270.
- Zaboravljeni kulturni djelatnik i književni kritičar - Mirko Zelenika, Mostar, 1907., Zagreb, 1945., *Motrišta* 20, Mostar, 2001., str. 157-158.
- Kultura traži hitno rješenje, *Motrišta* 13, Mostar, 1999., str. 26-29.
- Glavna obilježja osmanskog perioda arhitekture Mostara, Likovna pozornica Mostara, Mostar, 2001., str. 26-27.
- 550. obljetnica grada Mostara, 1452.-2002., *Motrišta* 24. Mostar, 2002., str. 15-19.
- Obljetnica grada Mostara, 1452.-2002., *Hercegovina* 8-9, Mostar, 2002., str. 53-59.
- Uspomena na suradnju s dr. Pavom Anđelićem, *Motrišta* 23, Mostar, 2002., str. 51-52.
- Uspomena na suradnju s dr. Pavom Anđelićem, *Hercegovina* 8-9, Mostar, 2002.-2003., str. 250-252.
- Stari Vidoški grad - Stolac, *Stolačko kulturno proljeće*, Matica hrvatska, Stolac, 2003., str. 237-239.
- Srednjovjekovni sakralni objekti u Gabeli, zbornik radova, Hrvatska arheološko društvo Zagreb - grad Metković, 2003., str. 397-400.
- Gabela na Neretvi (1478.-1878.), *Martino*, Mostar, 2004.
- Prijenos Kočerinske ploče koncem 19. stoljeća i arheološko istraživanje groba Vignja Miloševića, *Viganj i njegovo doba*, GRAL, Široki Brijeg, 2004., str. 181-195.
- O položaju srednjovjekovnog Drijeva - Gabele na Neretvi, *Hercegovina* 18, Mostar, 2004., str. 35-45.
- Gost Radin Butković utemeljitelj grada Mostara, *Hercegovina* 19, Mostar, 2005., str. 89-98.

- Viganj i njegovo doba, zbornik radova, Gral, Široki Brijeg, 2004., osvrt, *Hercegovina* 19., Mostar, 2005., str. 327-329.
- Obnova knjižnice i arhiva Franjevačkog samostana u Mostaru, *Hercegovina* 20, Mostar, 2006., str. 127-134.
- Kipar Florijan Mičković, monografija, Mostar, 2006., suradnja, str. 28-29.
- Dr. fra Bono Vrdoljak, *Plodovi ljubavi i žrtve*, Livno, 2000., prikaz, *Hercegovina* 20. Mostar, 2006., str. 241-242.
- Graditeljsko naslijeđe Mostara iz austro-ugarskog razdoblja, *Hercegovina*, 21., Mostar, 2007., str. 361-382.
- Sto godina nove crkve na Širokom Brijegu, zbornik radova, Široki Brijeg, 2006., osvrt, *Hercegovina* 21. Mostar, 2006., str. 449-450.
- Umjetničke slike iz stare crkve Marijina uznesenja na Širokom Brijegu, *Sto godina nove crkve na Širokom Brijegu*, zbornik radova, Široki Brijeg, 2006., str. 281-292.
- Prilozi u publikaciji Mostar u slici i riječi, Stenek, Mostar, 2008.
- Početak grada, Stari most u Mostaru, Franjevačka crkva u Mostaru - Stara mostarsko-duvanjska biskupija, Graditeljstvo austro-ugarskog razdoblja, Likovna umjetnost, Počitelj, Široki Brijeg i Vodič kroz Mostar.
- U *Arheološkom leksikonu Bosne i Hercegovine* Sarajevo, 1988., *Zemaljski muzej BiH tom 3* tiskano je 150 opisa arheoloških lokaliteta mr. Anđelka Zelenike sa širega područja Hercegovine.

Likovne izložbe, katalogi i likovne kritike

- Izložba dubrovačkog slikara Stjepana Bakovića u Mostaru, *Sloboda*, Mostar, 20.-30. XI. 1954.
- Slikarska izložba Mostarski motivi, katalog - predgovor, Mostar, II., 1958.
- II. komemorativna izložba Romana Petrovića, Mostar, X., 1960.
- Retrospektivna izložba Lazara Drlječe, Mostar, II., 1962.
- Retrospektivna izložba Karla Afana de Rivere, Mostar - Sarajevo, 12, 1967. - 1, 1968. str. 7-75.
- Majstor akvarela K. A. de Rivera, *Odjek*, Sarajevo, br. 18, 15.-30. 9. 1975.
- Susret sa slikarem Antunom Motikom, Mostar, *Sloboda*, 26. I. 1976.
- In memoriam, Milivoj Uzelac, 1897.-1977., Mostar, *Sloboda*, 4. VII. 1977.
- Veliko djelo, povodom smrti slikara Milivoja Uzelca, *Odjek*, br. 17, Sarajevo, 15. IX. 1977.

- Ikone iz Hercegovine, Mostar, *Sloboda*, 27. IX. 1982.
- Konzervatorski zahvati na ikonama u Hercegovini, Mostar, *Hercegovina* 3, 1983., str. 87-100.
- Iz likovne baštine Hrvata Bosne i Hercegovine, katalog izložbe, Neum, 19.-22. XII. 1994.
- Hrvatski umjetnici ranjenom Mostaru (u povodu izložbe slika iz zbirke Biškupić u Širokom Brijegu, *Motrišta* 3, Mostar, 1997.
- In memoriam kiparu Nikoli Njiriću, *Motrišta*, Matica hrvatska Mostar, br. 23, str. 188-189, 2001. god.
- Osebujno stvaralačko bogatstvo, Uz stotu obljetnicu rođenja slikara Milivoja Uzelca, *Motrišta* 4, Mostar, 1997., str. 94-96.
- Slavko Kopač, slikar međunarodne reputacije, *Motrišta* 8, str. 101-102, Mostar, 1998.
- Portret dokumentarista i umjetnika, Fotomonografija Ćiril Ćiro Rajić i Hercegovina, Mostar, 1998., suradnja, str. 11-16.
- Darovi hercegovačkog podneblja, umjesto pogovora, Fotomonografija slikara i pjesnika Vlade Puljića, Mostar, 2000., suradnja, str. 104-105.
- Karolo Afan de Rivera, Fotomonografija, suradnja, Mostar, Galerija Martino, 2002., str. 9-28.
- Mostarski likovni krug 1950.-1980. Program Matice hrvatske za 2006. Mostar, i katalog izložbe, suradnja, Galerija Martino.
- Umjetnost koja traje, Program Matice Hrvatske, za 2007. god. Mostar i katalog izložbe, suradnja, Galerija Martino.
- Likovna umjetnost, Mostar u slici i riječi (fotomonografija), *Stanek*, Mostar, 2008., str. 138-145. (suradnja).
- Virgilije Nevjestić, zagonetni umjetnik i vizionar (u povodu retrospektivne izložbe u Zagrebu), *Motrišta* 10, Mostar, 1999.